

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets busremise Schiermonnikoog

projectnummer: P001137

Onderwerp: Beknopte natuurtoets busremise Schiermonnikoog

Datum: 02-02-2023

Inleiding

KADER

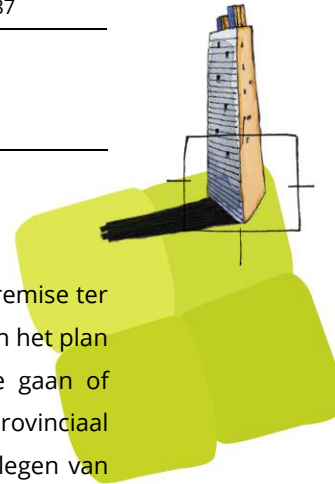
De initiatiefnemer is van plan om aan de oostzijde van het dorp Schiermonnikoog een busremise te realiseren. Hiervoor wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een natuurtoets uitgevoerd. Het doel van deze natuurtoets is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is of dat het plan zo uitvoerbaar is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets op 18 augustus 2022 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: bewolkt, droog, circa 20 °C en een matige wind.

PLANGEBIED EN PLANNEN

Het plangebied ligt in het oosten van het dorp Schiermonnikoog, ten zuiden van de brandweerkazerne aan de Knuppeldam (figuur 1). Het plangebied wordt begrenst door een dierenweide en huizenblokken in het westen, een watergang in het zuiden en huizenblokken en de brandweerkazerne in het noorden. Ten oosten van het plangebied ligt een bouwweg en agrarisch gebruikt land. Het plangebied is braakliggend met ruige vegetatie, steenhopen en bulten zand. Er is geen bebouwing aanwezig binnen het plangebied. Aan de noordzijde staat opgaande beplanting. Langs de bouwweg staat een enkele boom.

De plannen bestaan uit bouw van een busremise op het braakliggende terrein ten zuiden van de brandweerkazerne. Voor deze natuurtoets gaan we ervan uit dat het gehele terrein ten zuiden en ten zuidoosten van de brandweerkazerne bouwrijp wordt gemaakt. De watergang en de bomen rij in het noorden blijven behouden.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Figuur 1. Locatie van het plangebied (rood). Bron kaartondergrond: www.maps.Google.com

Foto's 1 t/m 6. Impressie van het plangebied op 18 augustus 2022.

Bovenste rij: Het plangebied gezien vanaf het zuiden richting het noorden. Middelste rij: De watergang als zuidgrens met het noordwesten van het plangebied en de noordgrens van het plangebied. Onderste rij: de bouwweg, het agrarische land en opgeslagen materialen aan de oostzijde van het plangebied, gezien richting het zuiden

Soortbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste vijf jaar in de Nationale Databank Flora en Fauna² (NDFD © 12 september 2022) blijkt dat in de directe omgeving (0 – 1 km) van het plangebied diverse beschermde dier- en plantensoorten bekend zijn. Het betreft vaatplanten, vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, amfibieën, een aantal soorten ongewervelden.

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek diverse gras- en plantensoorten waargenomen, zoals hopklaver, honingklaver, akkerdistel, zeeakkerdistel, melganzevoet, teunisbloem, krulzuring, kamille, bijvoet, straatgras, kweek en varkensgras. Deze soorten duiden voornamelijk op matig voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden. Op een aantal plekken was het voedsel armer en zandiger. Opgaande beplanting bestaat uit een lijsterbes langs de bouwweg.

Uit de omgeving van het plangebied zijn de beschermde plantensoorten glad biggenkruid, groenknolorchis, muurbloem en rozenkransje bekend. De aanwezigheid van glad biggenkruid kon op basis van het veldbezoek nog niet worden uitgesloten. In het plangebied zijn namelijk tijdens het veldbezoek een groot aantal gele composieten waargenomen en geschikte groeiplekken voor glad biggenkruid (open plekken op droge, zanderige grond) is ook aanwezig. Nader onderzoek zal moeten aantonen of deze soort binnen het plangebied aanwezig is.

² De NDFD is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in Nederland. Nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFD zijn door soortexperts gevalideerd.

Gezien de terreingesteldheid en hun biotoopsvereisten zijn groenknolorchis, muurbloem, rozenkransje en andere beschermde plantensoorten niet in het plangebied te verwachten.

Vanwege het ontbreken van bebouwing kan de aanwezigheid van nesten van vogels met jaarrond beschermde nesten die vaak in gebouwen nestelen, zoals huismus, gierzwaluw en kerkuil, worden uitgesloten. Ook zijn tijdens het veldbezoek in de bomen geen potentiële nesten van vogels met een jaarrond beschermd nest, zoals buizerd, aangetroffen. Het plangebied zal door de inrichting mogelijk wel een klein onderdeel vormen van het foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals uit de directe omgeving bekende huismus en buizerd (NDFF). In de watergang ten zuiden van het plangebied kunnen algemene vogels, zoals wilde eend en meerkoet tot broeden komen. Nesten van deze algemenere soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

In de opgaande beplanting in het gebied zijn geen holtes of scheuren aangetroffen tijdens het veldbezoek die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Vanwege het ontbreken van bebouwing kunnen vleermuisverblijfplaatsen worden uitgesloten. Wel kan het plangebied een klein onderdeel vormen van het foerageergebied van vleermuizen. In het plangebied is geen doorgaande structuur van oppervlaktewater op beplanting aanwezig die dienst kunnen doen als essentiële vliegroute voor vleermuizen.

Het plangebied vormt geschikt leefgebied voor een aantal algemene grondgebonden zoogdiersoorten, zoals de uit de omgeving bekende egel, huisspitsmuis en veldmuis (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb. Niet-vrijgestelde soorten zijn niet bekend uit de omgeving (NDFF) en worden op basis van de bekende verspreiding en het biotoop niet verwacht.

De watergang vormt geschikt voortplantingsbiotoop voor enkele algemene amfibieënsoorten, zoals kleine watersalamander (NDFF). Voor deze algemene soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb. In de directe omgeving van het plangebied is de niet-vrijgestelde rugstreeppad waargenomen (NDFF). De watergang ten zuiden van het plangebied heeft ondiepe, snel opwarmende delen en vormt hierdoor geschikt voortplantingswater voor deze soort. Het plangebied zelf vormt geschikt landbiotoop, door de aanwezigheid van kale stukken met vergraafbare grond en diverse stapels met stenen. Op basis hiervan kan de aanwezigheid van rugstreeppad in het plangebied nog niet worden uitgesloten. Andere niet-vrijgestelde amfibieënsoorten zijn door het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving niet te verwachten in het plangebied.

Uit de omgeving zijn de beschermde dagvlindersoorten aardbeivlinder, duinparelmoervlinder en grote vos bekend (NDFF). Aardbeivlinder en duinparelmoervlinder zijn zeldzame vlindersoorten die voorkomen in de duingebieden van Schiermonnikoog en die zijn aangewezen op schrale (duin)graslanden. Grote vos wordt af en toe op het eiland aangetroffen als zwerver. Het biotoop van het plangebied is niet geschikt voor deze soorten. Hierdoor kan de aanwezigheid van aardbeivlinder, duinparelmoervlinder en grote vos uitgesloten worden.

Overige beschermde soorten uit de soortgroepen vissen, reptielen en ongewervelden zijn in de directe omgeving niet bekend (NDFF). Het plangebied biedt deze soortgroepen ook geen geschikt leefgebied. Hierdoor kan de aanwezigheid van beschermde vissen, reptielen en ongewervelden worden uitgesloten.

TOETSING

Als gevolg van de plannen kunnen mogelijk exemplaren van de beschermde vaatplantensoort glad biggenkruid worden vernield. Nader onderzoek is nodig om de aan-of afwezigheid van deze soort aan te tonen.

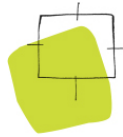
Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten of verblijfplaatsen van vleermuizen treden niet op.

Het vernietigen of verstoren van in gebruik zijnde nesten van overige te verwachten (algemene) vogelsoorten, zoals wilde eend of meerkoet, is bij wet verboden. Dit kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De meeste vogels broeden tussen half maart en half juli.

Het plangebied zal naar verwachting door de bouw van de busremise niet ongeschikt worden voor de te verwachten vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en vleermuissoorten die rondom bebouwd gebied foerageren. Bovendien vormt het plangebied door de openheid en inrichting geen hoogwaardig foerageergebied voor de te verwachten soorten en is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten en vleermuizen door verlies van foerageergebied treden niet op.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen mogelijk verblijfplaatsen van rugstreeppad worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. Nader onderzoek is nodig om de aan-of afwezigheid van rugstreeppadden in het plangebied vast te stellen.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen tot slot enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden

gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningplichtig. Relevant is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

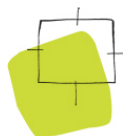
Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd, is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Dit netwerk moet voldoende robuust zijn voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale NNN en de bijbehorende natuurverbindingen is voor de provincie Fryslân uitgewerkt in de verordening Romte Fryslân (geconsolideerd 23-03-2021).

WEIDVOGELLEEFGEBIED

Vanuit het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid wordt buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van weidevogelleefgebied. Hiertoe zijn specifieke gebieden aangewezen.

INVENTARISATIE

Het plangebied ligt op circa 220 m ten zuiden van het Natura 2000-gebied 'Duinen Schiermonnikoog'. Het oostelijk deel van het plangebied ligt deels in een EHS-beheergebied (zie figuur 2). Het gehele plangebied ligt binnen weidevogelkansgebied (figuur 3).

Figuur 2. Met cyaan is EHS-beheergebied aangeduid

Figuur 3. Met groen arcering is weidevogelleefgebied aangeduid

TOETSING

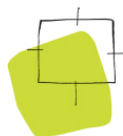
Het plangebied ligt niet in het Natura 2000-gebied 'Duinen Schiermonnikoog'. Hierdoor zijn in potentie alleen effecten door externe werking mogelijk. Het plangebied is gescheiden van het Natura 2000-gebied door bebouwing, wegen en agrarisch gebied. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Er kan echter in potentie wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden tijdens de gebruiksfase. Daarom is in december 2022 een AERIUS-berekening gemaakt, hieruit blijkt dat tijdens de aanleg- en gebruiksfase geen sprake is van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/jaar in stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van soorten van Natura 2000-gebieden³. De AERIUS-berekening zal opnieuw worden uitgevoerd, naar aanleiding van de nieuwe versie van AERIUS calculator op 26 januari 2023.

Voor EHS-beheergebieden is het volgende opgenomen in de Verordening Romte:

1. Voor de gebieden als bedoeld in het eerste lid geldt dat in een ruimtelijk plan:
 - a. wordt voorzien in een bestemming met gebruiksregels gericht op behoud, herstel of ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, met inbegrip van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden, met dien verstande dat normaal agrarisch gebruik en daarbij behorende bebouwing, waaronder begrepen nevenactiviteiten zoals bedoeld in artikel 6.2.1, mogelijk zijn;

³ BügelHajema Adviseurs (2 december 2022) Berekening Stikstofdepositie Busremise Schiermonnikoog

- b. een eventuele onvermijdelijke ruimtelijke ingreep wordt afgewogen ten opzichte van de wezenlijke kenmerken en waarden, waarbij de mogelijkheden voor mitigatie en vervolgens compensatie van natuurwaarden en herbegrenzing van beheergebieden worden betrokken.

De provincie heeft aangegeven dat met het aanpassen van de functie slechts een zeer beperkte oppervlakte van het aangewezen zoekgebied komt te vervallen en met deze aanpassing vindt er geen versnippering van het resterende gebied plaats. Zodra de plannen een meer definitief karakter hebben en de werkelijke omvang (oppervlakte) bekend is, zal de provincie hier de NNN-kaart op aanpassen.

Een deel van het plan ligt ook in aangemerkt weidevogelkansgebied. Het plangebied ligt echter al binnen de bestaande verstoringszone van bebouwing (200 - 300 m) en is ingeklemd tussen bebouwing. Het plan zorgt niet voor een vergroting van de bestaande verstoringszone en maakt daardoor geen extra verstoring van de openheid en rust mogelijk. Het plan is dan ook niet in strijd met de regels ten aanzien van weidevogelkansgebieden.

Beschermde houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

INVENTARISATIE EN CONCLUSIE

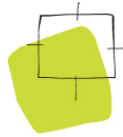
In het plangebied zijn geen beschermde houtopstanden aanwezig. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Fryslân is niet nodig.

Conclusie

Voor dit plan is op 18 augustus 2022 een veldbezoek uitgevoerd en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Het veldbezoek en de verspreidingsgegevens geven nog onvoldoende beeld van de natuurwaarden in het gebied om de toetsing aan de Wnb op te baseren.

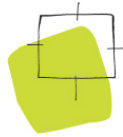
Uit de toetsing komt naar voren dat als gevolg van de plannen mogelijk landbiotop van rugstreeppad verloren gaat en een groeiplaats van glad biggenkruid vernield wordt. Nader onderzoek is nodig om de aan- of afwezigheid van glad biggenkruid en rugstreeppad vast te stellen. Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is.

Verder moet bij de werkzaamheden rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Dit betekent dat er bij voorkeur buiten het broedseizoen wordt gewerkt, dus buiten de periode half

Ruimte voor de leefomgeving

maart tot half juli. Het is ook mogelijk om voor het broedseizoen te starten met de werkzaamheden en continu door te werken. Dan is het waarschijnlijk dat vogels niet in het plangebied gaan broeden vanwege de continue verstoring.

Is de wens om de werkzaamheden in het broedseizoen te starten, dan is het nodig om het plangebied voorafgaand aan de start te (laten) inventariseren op broedgevallen. Zijn er op dat moment vogels aan het broeden, dan kunnen de werkzaamheden pas starten als de jongen zijn uitgevlogen.

Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van de Wnb beschermde Natura 2000-gebieden kunnen op basis van een AERIUS-berekening uit december 2022 worden uitgesloten. Een nieuwe AERIUS-berekening moet uitwijzen of ook met de nieuwe versie van de calculator (2022) de stikstofdepositie ook niet boven de 0.00 mol N/ha/ja uitkomt. Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid en het onderdeel houtopstanden van de Wnb.